

**Oplegnotitie voor besprekpunt raadcommissie Sociaal Domein op 1 juni 2023
betreffende de evaluatie van het preventief jeugdbeleid.**

Geachte leden van de raadscommissie,

Op 12 april 2021 heeft uw raad ingestemd met de raadsnota voor nieuw preventief jeugdbeleid. Hiermee zijn we gaan investeren in het voorliggend veld door de inzet van gezins- en jongerencoaches en jeugd- en jongerenwerkers welke per 1 september 2021 zijn gestart.

Conform afspraak hebben we deze nieuwe aanpak na 1 jaar geëvalueerd. Hierbij zijn, naast de gemeente, betrokken Stichting Trajekt, Stichting MEE en organisatieadviesbureau SoFi-e welke voor ons een monitoringstool heeft ontwikkeld waarmee we de resultaten vanaf 1 januari 2022 monitoren en deze in een dashboard inzichtelijk maakte.

In deze evaluatie gaan we eerst in op de doelstellingen en de werkwijze van dit gekozen preventief beleid.

Vervolgens kijken we of we op koers liggen betreffende de gestelde doelen. Dit doen we met veel data, financiële cijfers en grafieken. Ook betrekken we hierbij het woonplaatsbeginsel waarover u middels een RIB bent geïnformeerd begin 2022.

Daarna delen we de andere opbrengsten die deze aanpak met zich meebrengt, namelijk een kwalitatieve maatschappelijke opbrengst.

Tot slot trekken we conclusies en benoemen we aandachtspunten.

De werkgroep jeugd van de adviesraad sociaal domein is gevraagd haar mening te geven over de evaluatie. De strekking van hun opmerkingen betrof dat ze het eens zijn met de algemene conclusie welke is dat we positief zijn over deze manier van werken en met deze partners. Ze geven ook stellig aan dat in hun ogen het belang van het kind altijd voorop moet staan en ze pleitten voor verlenging van deze aanpak. Ze geven nog twee adviezen mee, namelijk over een jongeren centrum en over domein overstijgende aanpak/ beleid.

De hele brief is apart bijgevoegd.

We hopen met deze oplegnotitie een goed gesprek met uw raadscommissie aan te gaan over de bereikte resultaten en de koers richting de toekomst.

Het is ons voornemen om in december met lokaal jeugdbeleid terug te komen bij de gemeenteraad. Hierin zullen we een totaalbeeld schetsen van onder andere de lokale toegang, het voorliggend veld, preventief jeugdbeleid en jongerenparticipatie.

Met vriendelijke groet,

Wethouder Jef Kleijnen

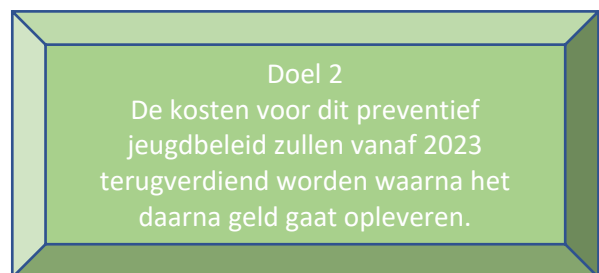
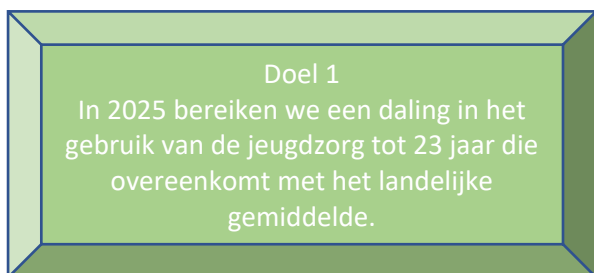
1. Wat was de opgave en wat hebben we gedaan

Op 12 april 2021 heeft de gemeenteraad ingestemd met de raadsnota voor nieuw preventief jeugdbeleid. Hiermee zijn we gaan investeren in het voorliggend veld door de inzet van gezins- en jongerencoaches en jeugd- en jongerenwerkers.

Beoogde doelen

Het doel was in 2025 een daling in het gebruik van jeugdzorg te bewerkstelligen tot het landelijke gemiddelde. In 2020 (cijfers waarmee begin 2021 gerekend is) was dit voor Valkenburg 13,4% en het landelijke gemiddelde lag toen op 9.8%.

Daarnaast is er een kostenbesparing opgenomen welke de investeringen voor de gezins- en jongerencoach en de jeugd- en jongerenwerkers zouden dekken en zelfs in de toekomst geld zou opleveren.

De opdracht die het college heeft meegegeven aan Trajekt en MEE in de vorm van een opdrachtbrief, legde de nadruk op de volgende doelen en activiteiten.

Voor de gezins- en jongerencoaches:

- Het adviseren en informeren van ouders, opvoeders en jeugdigen
- Het bieden van inhoudelijke begeleiding en ondersteuning aan het systeem
- Het opstellen van ondersteuningsplannen
- Het monitoren van de voortgang en wanneer mogelijk afsluiten van het dossier
- Het onderhouden van het relatienetwerk
- Het actief bevorderen van de samenwerking met andere organisaties en andere organisaties inschakelen als die beter geëquipeerd zijn om de vraag op te pakken
- Het bieden van interventies, gericht op de ontwikkeling van jeugdigen, ouders en opvoeders zoals videotraining en Triple P
- Het contactleggen met onze consultants indien er een individuele voorziening nodig is
- Het actief uitdragen van de Valkenburgse visie
- Het opzetten van collectieve preventieve activiteiten
- Gezins- en jongerencoaching moet het eerste aanspreek punt worden voor ouders/opvoeders en jeugdigen.

Betreffende de invulling voor de jeugd- en jongerenwerkers hebben wij de volgende effecten beschreven:

- onze jeugdigen hun zelf organiserend vermogen ontdekken en inzetten, eerst voor elkaar en als ze ouder worden voor de gehele samenleving. Dit meten we permanent aan de hand van het aantal activiteiten dat jeugdigen (indien nodig ondersteund door het jongerenwerk) voor jeugdigen organiseren;
- er een permanente aanwas ontstaat van jeugdige vrijwilligers die zich inzetten voor elkaar en in toenemende mate ook voor al onze inwoner;
- er nieuwe (informele) netwerken ontstaan, netwerken die de al bestaande versterken, en als laatste;

- onze jeugdigen ervoor zorgen dat de jeugdigen over vier jaar aangeven dat er in de Valkenburg aan de Geul veel te doen is voor hen. Hiertoe verrichten wij eind 2024 een soortgelijk onderzoek onder jeugdigen.

Jeugd- en jongerenwerkers bieden laagdrempelige ondersteuning aan jeugdigen in hun ontwikkeling naar volwassenheid. Ze doen dit door contact te maken, te signaleren, motiveren, opvoeden en activeren. Daarbij werken Jeugd- en jongerenwerkers met diverse partners samen, zoals ouders, scholen, jeugdhulp, wijkteams en politie.

Jeugd- en jongerenwerkers organiseren veelzijdige activiteiten: van een speurtocht tot een straatvoetbaltoernooi, van voorlichting over drugs en alcohol tot jamsessies. De rode draad is altijd de persoonlijke vorming van de jeugd. Het Jeugd- en jongerenwerk is gericht op het:

- stimuleren van talentontwikkeling;
- functioneren als rolmodel;
- helpen opbouwen van een sociaal netwerk;
- helpen aanpakken van persoonlijke of sociale problemen;
- vinden van positieve vormen van vrijetijdsbesteding;
- bevorderen van actieve participatie in de samenleving;
- het vinden van een toekomstperspectief.

Jeugdigen krijgen de kans hun talenten te ontwikkelen, waarbij de nadruk ligt op wat zij kunnen, in plaats van op wat er fout gaat. Het is daarbij van belang dat de Jeugd- en jongerenwerkers werken vanuit een doorgaande lijn van 4 tot 23. Zo kan er een vertrouwensband met jeugdigen worden opgebouwd en is het makkelijker om te steunen bij de hobbels in het opgroeien in alle leeftijdsfasen. Ook de doorgaande lijn naar de jeugd- en gezinscoaches is daarbij van belang.

Het is helpend als er gewerkt kan worden vanuit een jeugdaccommodatie er daarmee een betere vertrouwensband opgebouwd kan worden en jeugdigen weten waar ze terecht kunnen om contact te krijgen met de jeugd- en jongerenwerkers.

In het volgende hoofdstuk zullen we ingaan op de ontwikkelingen in de jeugdzorg en kijken of we die kunnen toeschrijven aan het ingezette preventieve beleid en of we daarmee op koers liggen om de gestelde doelen te gaan halen.

2. Liggen we op koers om de doelen te behalen?

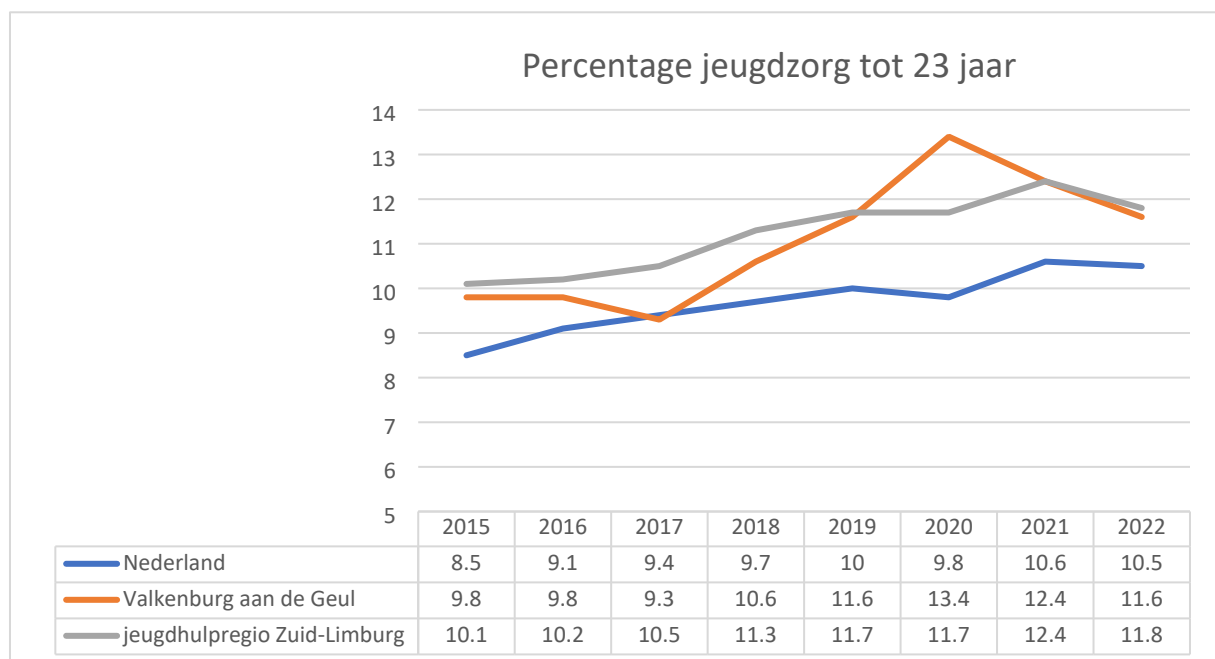
We leggen eerst wat basisbegrippen uit. Het totaal aan alle hulp aan jeugdigen tot 23 jaar noemen we jeugdzorg. Jeugdzorg bestaat uit jeugdhulp (ambulant, verblijf, crisis enz) en door de rechter opgelegde jeugdbeschermingsmaatregelen (jeugdbescherming zoals ondertoezichtstelling of voogdij en jeugdreclassering).

De termen jeugdzorg en jeugdhulp worden vaak door elkaar gebruikt, ook is het bij het presenteren van cijfers vaak onduidelijk of dit cijfers zijn voor de leeftijd 0-23 jaar of 0-18 jaar.

Hieronder gaan we door de cijfers van de jeugdzorg en proberen we deze te analyseren.

Vergelijking Nederland en Zuid-Limburg

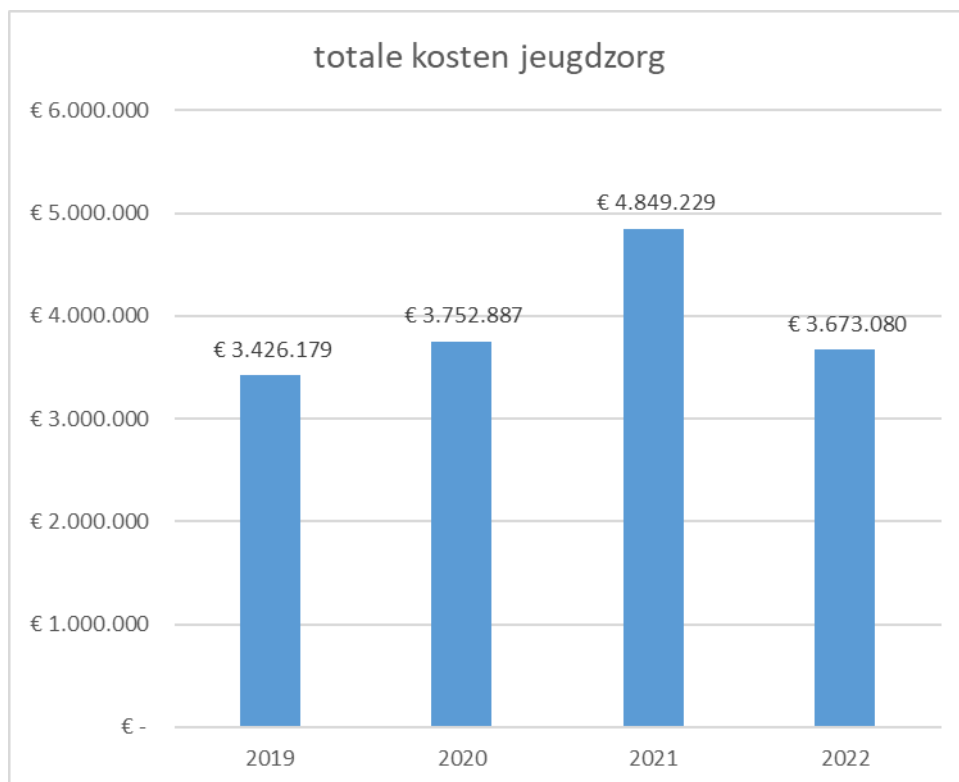
Wij geven u een totaal overzicht (jeugdzorg 0-23 jaar) en vergelijken dit met Nederland en Zuid-Limburg. Zuid Limburg heeft van oudsher al een hoger percentage jeugdzorg als ook een hoger percentage kinderen in speciaal onderwijs. De oorzaak hiervan is niet eenduidig aan te wijzen. Sociale, economische en politieke omstandigheden kunnen hieraan ten grondslag liggen, maar het CBS heeft geen zicht op de mogelijke oorzaken van deze verschillen in jeugdzorggebruik door het land. Het beoogde doel om te komen tot een jeugdzorggebruik vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde is daarom niet eenvoudig

Zuid-Limburg volgt de bewegingen van heel Nederland mee. Valkenburg aan de Geul heeft een grilligere lijn. Dit komt vooral omdat wij vanwege de kleine aantallen erg gevoelig zijn voor relatief kleine veranderingen. Valkenburg aan de Geul daalt nu al 2 jaar op rij. Het doel was om in 5 jaar preventief jeugd beleid op het gemiddelde van Nederland te zitten in 2025.

Financiële uitgaven jeugdzorg

Ging het hierboven om het aantal jeugdigen in de jeugdzorg, nu vertalen we dit naar kosten over de laatste jaren. In onderstaande kolomgrafiek staan de kosten van de afgelopen 4 jaar. In 2022 zijn de kosten sterk gedaald, grotendeels door het woonplaatsbeginsel.

Het woonplaatsbeginsel is per 1 januari 2022 ingegaan. De raad is hierover via een raadsinformatiebrief begin 2022 geïnformeerd. Het woonplaatsbeginsel is de grootste reden van het positieve resultaat in 2022.

Het woonplaatsbeginsel houdt in dat de gemeente waar een jeugdige van afkomstig is, ook verantwoordelijk blijft voor deze jeugdige (regiefunctie en financieel) als hij vanwege jeugdhulp met verblijf naar een andere gemeente verhuist. Onze gemeente heeft een paar gezinshuizen welke gevuld waren met kinderen vanuit andere gemeenten en waarvoor wij de kosten droegen. Dit is nu dus veranderd. Het heeft een financieel positief effect gehad. Dit effect is er niet alleen op verblijfkosten, deze kinderen hadden vaak ook aanvullende jeugdzorgtrajecten.

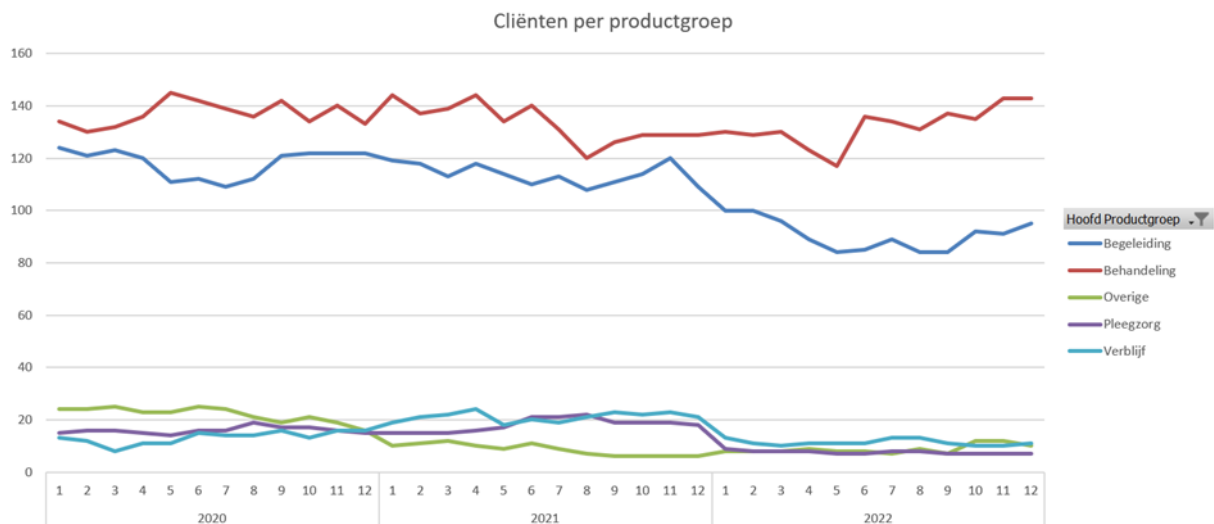
Het is lastig om het precieze voordeel van het woonplaatsbeginsel uit te rekenen. Immers weet je vooraf niet hoe lang een jeugdhulptraject duurt. Daarom zijn we uitgegaan van een jaar. Valkenburg aan de Geul heeft de verantwoordelijkheid inclusief de kosten van 20 jongeren met in totaal 40 trajecten overgedragen aan andere gemeenten. Valkenburg aan de Geul kreeg van andere gemeenten de verantwoordelijkheid voor 5 jeugdigen die gezamenlijk 9 trajecten hebben. Sommige hoefden misschien nog maar 1 maand jeugdhulp te ontvangen, andere een jaar of zelfs langer. We gaan ervan uit dat alle jeugdigen 1 heel traject zonder verlenging zouden hebben afgelegd in 2022. De bespaarde kosten minus de extra uitgaven zouden dan positief uitvallen, ongeveer €650.000,-. In bovenstaande kolomgrafiek kunt u zien dat de daling in 2022 meer is dan die 650.000 euro. Er is nog ongeveer een half miljoen minder uitgegeven. Deels vanwege het preventief jeugdbeleid. In de volgende paragraaf gaan we dieper in op kosten en aantallen en proberen we in de cijfers hier meer uitleg over te geven.

Andere opvallende zaken uit de verschillende productgroepen:

Naast het woonplaatsbeginsel zien we in de cijfers nog een paar opvallende zaken, namelijk een daling van het aantal kinderen met jeugdzorg, meer dan veroorzaakt door het woonplaatsbeginsel.

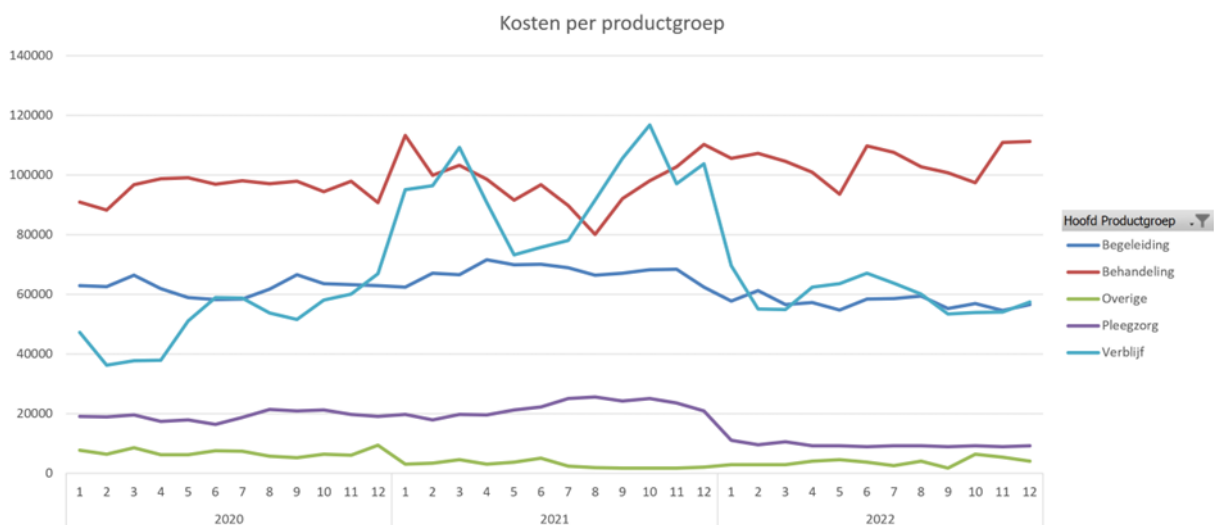
De volgende grafieken komen uit het systeem Cognos en gaan dieper in op de productgroepen in onze gemeente.

De jongerenwerkers en de coaches worden vooral ingezet om lagere zorgsoorten op te vangen. Een effect van hun werk zou daarom te zien moeten zijn in de zorgsoort begeleiding.

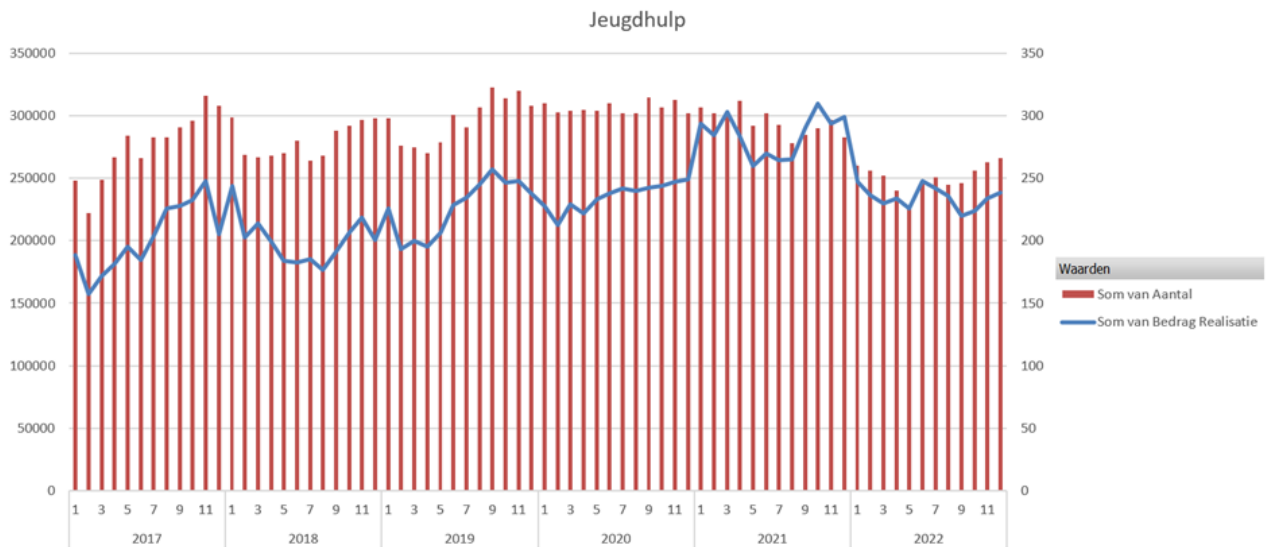

De opvallendste daling zit vooral in de productgroep begeleiding. Hier is het effect te zien van de gezinscoaches. Ondanks dat de productgroep verblijf en pleegzorg maar een lichte daling in aantallen laten zien, zorgen zij voor het grootste financiële effect. Dit komt omdat deze producten erg duur zijn. We laten ook de kostenontwikkeling per product zien om dit grafisch inzichtelijk te maken.

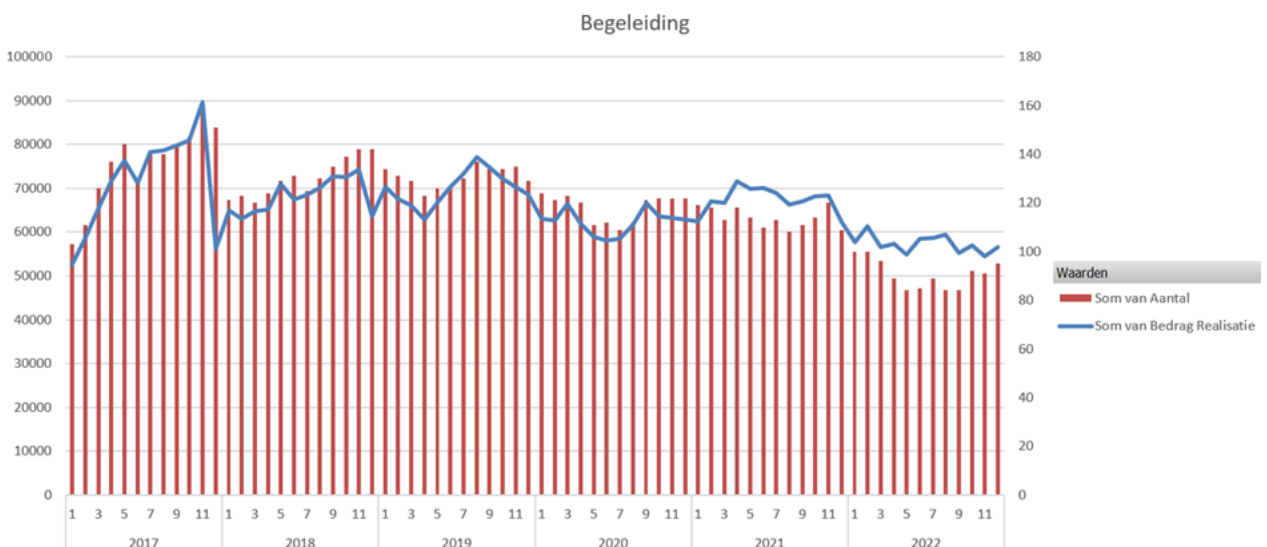
In onderstaande grafiek zien we ook de val in kosten door het woonplaatsbeginsel in de kostensoort verblijf en pleegzorg. Verder zien we dat het product behandeling veel geld kost en er ook veel jeugdigen gebruik van maken. Bij begeleiding zien we de relatief grotere daling in aantal cliënten niet terug in een even grote daling in de kosten. Dit komt omdat de gezinscoaches vooral die eenvoudige casussen van begeleiding oppakken. Meer complexe casussen horen niet thuis in het voorliggend veld.

We zien in onderstaande tabel dat het totaal aantal jeugdigen daalt en de kosten zijn in 2022 ook gedaald, maar in verhouding minder. Dit betekent dat de gemiddelde kosten per jeugdige hoger zijn komen te liggen.

Voor de productgroep begeleiding zien we dit ook in de grafiek hieronder. We kunnen hieruit concluderen dat er een daling zit in de lage (goedkopere) begeleidingstrajecten en dat deze dus worden over genomen door de gezins- en jongerencoaches.

Daarnaast valt het in 2022 op dat er geen jeugdigen in de zware jeugdhulp zoals jeugdzorgPlus, GIK-J zaten. We hebben hier geen verklaring voor. Verder zien we dat er een fikse daling (60%) zit in de trajecten dyslexie. Een reden daarvoor zou kunnen zijn dat basisscholen subsidie hebben gekregen voor een nieuwe leesmethode welke technisch lezen zou verbeteren. Een beproefd programma om leesproblematiek aan te pakken waardoor minder snel naar de diagnose dyslexie uitgeweken wordt. Tot slot zien we 30% daling in de jeugdbescherming/reclassering. Dit is in de gehele regio zo en zouden we kunnen toeschrijven aan een nieuwe rechter die minder snel deze maatregelen oplegt. Enerzijds is dat gunstig, anderzijds betekent dit meer werk voor jeugdconsulenten en Veilig Thuis vanwege regie op de situatie en inzet van andere soorten (jeugd)hulp (meer stapeling).

Opbrengsten van de inzet gezins- en jongerencoaching

Zoals eerder aangegeven heeft de gemeenteraad in april 2021 dit preventieve beleid vastgesteld. Na gesprekken met aanbieders, is er per 1 september 2021 een subsidie afgegeven voor deze opdracht aan Trajekt. Trajekt voert deze opdracht uit in samenwerking met Stichting MEE. In het begin is er vooral sprake geweest van kennismaking met alle partners en zoeken naar een juiste werkwijze voor iedereen waarbij deze nieuwe voorziening een goede plek kreeg, vooraan bij de hulpvraag. Tegelijkertijd hebben we een tool ontwikkeld welke de resultaten goed inzichtelijk zou maken. Deze is gestart vanaf 1 januari 2022. Daarom gaat deze evaluatie alleen over het jaar 2022.

Budgettaire besparing:

De gezins- en jongerencoaches hebben sinds 1 januari 2022 hun casussen bijgehouden in een monitoringsysteem. Inwoners met hulpvragen werden anoniem hierin opgenomen. Daarmee konden we zien welke soort hulpvragen onze inwoners hadden, hoe ze geholpen zijn en wat het resultaat was. Vervolgens zijn de resultaten besproken en met een onafhankelijke professional en systeembeheerder zijn hier bedragen aan gekoppeld. Door het betrekken van deze externen proberen we te voorkomen dat 'de slager zijn eigen vlees keurt'.

Hieronder een samenvatting van de resultaten. De volledige gegevens zijn bij deze notitie gevoegd.

In 2022 heeft met 104 cliënten een intake plaatsgevonden, 2 cases betrof een no show, van 6 cases zijn onvoldoende gegevens verzameld en 9 cases zijn nog lopend. De resterende 87 cases zijn in deze businesscase meegenomen. De 87 cases zijn geclusterd naar resultaat/opvolging na beëindiging van het traject bij de gezinscoach.

Bij 31 cases (36%) is de inzet van een maatwerkvoorziening (deels) voorkomen. Deze casussen hebben financiële besparingen opgeleverd.

Bij 39 cases (45%) heeft de gezinscoach preventieve interventie/begeleiding geboden. Hierover meer in het deel over de kwalitatieve maatschappelijke opbrengst

Bij 17 cases (20%) is geen maatwerkvoorziening voorkomen of was er al geïndiceerde zorg en ondersteuning en bleef deze noodzakelijk.

Kostenbesparingen maatwerkvoorzieningen:

Bij 31 cases is de inzet van een maatwerkvoorziening voorkomen.

In zijn totaliteit is ca. € 167.000,- aan inzet maatwerkvoorzieningen (vooral Jeugd) op jaarbasis bespaard. Kostenbesparingen per gezin bij begeleiding jeugd individueel is € 4.118,-.

De casus Beschermd wonen zorgt voor de grootste besparing van bijna € 41.000,-, maar is als incidenteel te beschouwen.

Op de volgende pagina is een overzicht te zien van de besparingen.

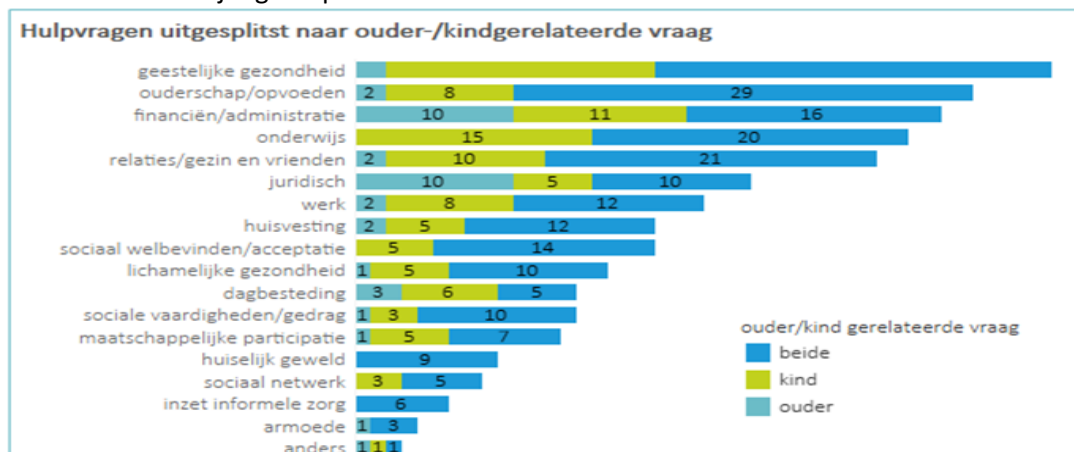
kosten besparing per cluster cases			
	aantal gezinnen	kosten besparing	kosten besparing per gezin
deels, begeleiding individueel jeugd (en schooluitval)	1	€ 4.118	4.118
deels, begeleiding individueel jeugd (individueel)	1	€ 4.118	4.118
deels, begeleiding individueel jeugd (systemische interventie)	5	€ 18.531	3.706
ja, begeleiding individueel jeugd (individueel)	1	€ 2.059	2.059
ja, begeleiding individueel jeugd (individueel)	7	€ 28.826	4.118
ja, begeleiding individueel jeugd (systemische interventie)	9	€ 37.062	4.118
ja, begeleiding individueel jeugd (systemisch en individueel)	3	€ 12.354	4.118
ja, behandeling individueel jeugd (en schooluitval)	1	€ 4.326	4.326
Ja, Jeugdbeschermingsmaatregel	1	€ 7.954	7.954
ja, begeleiding individueel Wmo	1	€ 6.862	6.862
ja, Beschermd wonen (Wmo)	1	€ 40.919	40.919
Totaal	31	€ 167.129	5.391

De belangrijkste besparing door de inzet van de gezinscoach is te vinden bij de begeleiding van kind en gezin. Hiervoor is een inzet van ca. € 125.000,- voorkomen. Ter vergelijking: de gemeente Valkenburg aan de Geul gaf afgelopen jaren jaarlijks een bedrag van ca. € 500.000,- hier aan uit.

Analyse type cases:

De 87 cases zijn geclusterd naar resultaat/opvolging na beëindiging van het traject bij de gezinscoach. De financiële resultaten zijn behaald op het domein jeugdhulp, daarom zijn de meeste casussen weggezet als jeugdhulpzaken, echter in bijna alle gevallen was de hulpvraag veel diverser.

Bij de analyse van de type casussen worden daarom meer problemen genoemd. De volgende grafiek laat een overzicht zien van de hulpvragen. Van de top 8 problemen zijn er 5 die een ander domein betreffen dan het jeugdhulpdomein.

De hulpvragen waren zeer divers, gericht op welbevinden kind, leren, opvoeden, dagelijks functioneren gezin. De gezinscoach opereert daarmee domein overstijgend (Jeugd, financiën, onderwijs).

Kosten van het preventief jeugdbeleid

Bij de analyse van de kosten van deze preventieve inzet tot nu toe, zijn we tot de conclusie gekomen dat er in april 2021 enkele zeer gunstige inschattingen zijn gemaakt op essentiële punten. Dit heeft nu we een tijd bezig zijn geleid tot het inzicht dat er toen een te rooskleurig beeld op de mogelijke besparingen is gepresenteerd. Een paar voorbeelden:

- Er is een besparing opgenomen voor uitvoeringskosten van 185 duizend euro. Deze inschatting is erg hoog. De totale uitvoeringskosten bedragen ongeveer 450 duizend euro. Door de inzet van de coaches zullen er inderdaad minder jeugdhulptrajecten begeleiding nodig zijn. Dit zijn echter geen intensieve trajecten voor jeugdconsulenten. Ze hebben dus niet veel minder werk omdat deze hulpvragen bij de gezinscoaches komen in plaats van bij hen. Het grootste deel van hun tijd zijn de jeugdconsulenten bezig met de zwaardere trajecten waarvoor ze onderzoek, wachttijdbemiddeling en overeenstemming met andere domeinen moeten regelen. Een aanname om 40% te bezuinigen op de uitvoeringskosten is daarom niet reëel.
- Bij de inzet van de coaches is gerekend met een uurtarief van 65 euro. We weten nu dat het uurtarief 94 euro is en dat werkt door tot bijna een derde minder inzet en dus een derde minder opbrengst.
- Ook zijn alle inzetbare uren toegerekend naar individuele hulp met 100% positief resultaat. Naast hulp aan gezinnen is er ook een opdracht om collectieve inzet te leveren. Dit heeft niet altijd tot gevolg dat jeugdhulp voorkomen is. Immers niet elk opvoedprobleem resulteert in een aanvraag jeugdhulp. Daarbij is niet elke interventie van de coaches succesvol. Het is achteraf gezien dus logischer om te rekenen met een lager percentage.
- Er is een bedrag opgenomen voor besparingen op zwaardere jeugdhulp. Uiteraard kun je stellen dat inzet van vroegtijdige hulp een effect heeft op het voorkomen van lichte jeugdhulp. Echter de vraag naar zware jeugdhulp komt niet van de ene op de andere dag. Het is niet hard te maken dat helemaal vooraan in het traject de inzet van coaches of jongerenwerk dit op lange termijn kan voorkomen. Een bedrag daaraan hangen is daarom lastig.
- Er is een besparing opgenomen voor enkel jeugd- en jongerenwerk. Uiteraard dragen zij bij aan een positief opvoedklimaat en kunnen zij steun bieden aan jeugdigen, maar de opbrengst die daaraan te hangen is, is er vooral een van maatschappelijke opbrengst. In bepaalde gevallen levert de inzet besparingen op, maar het is vrijwel onmogelijk om dit inzichtelijk te maken en er dus een bedrag in euro's aan te koppelen.

Met de kennis van nu en de ervaringen die we hebben opgedaan in 2022 is de volgende inschatting realistischer.

kosten	2021 werkelijk	2022 werkelijk	2023 werkelijk	2024 begroot	2025 begroot
straatcoaching (reeds bestaande vorm van jongerenwerk)	€ -68.500	€ -68.500	€ -68.500	€ -68.500	€ -68.500
jeugd- en jongerenwerk	€ -16.711	€ -146.765	€ -150.000	€ -150.000	€ -150.000
gezins- en jongerencoaching	€ -67.081	€ -174.147	€ -300.000	€ -300.000	€ -300.000
totaal	€ -152.292	€ -389.412	€ -518.500	€ -518.500	€ -518.500
besparingen		werkelijk	geschat	geschat	geschat
besparing sociaal domein	€ -	€ 167.129	€ 175.000	€ 200.000	€ 200.000
besparing uitvoeringskosten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
besparing maatschappelijke opbrengst	pm	pm	pm	pm	pm
totaal	€ -	€ 167.129	€ 175.000	€ 200.000	€ 200.000
saldo	€ -152.292	€ -222.283	€ -343.500	€ -318.500	€ -318.500

Straatcoaching is opgenomen in dit overzicht. Dit is een al bestaande vorm van jongerenwerk welke al sinds 2017 wordt ingezet. Straatcoaching en jeugd- en jongerenwerk zijn in hun aanpak samengevoegd, daarom dat de kosten hier ook worden opgevoerd. De maatschappelijke opbrengsten van deze inzet wordt in hoofdstuk 3 genoemd.

Daarnaast is opvallend dat we voor 2023 een subsidie hebben afgegeven welke we met €50.000,- opgehoogd hebben met gelden uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Hiermee hebben we de tussenstap van het ingroeibudget voor de gezins- en jongerencoaches opgeheven.

Het is in deze tijd lastig personeel te werven en vooral voor een klein aantal uur. Dit geeft stabiliteit en helpt daarmee de continuïteit. Daarbij is de collectieve inzet van de coaches op scholen vergroot in de lijn met de doelen vanuit het NPO.

Zoals u kunt zien in de tabel, zal het preventief jeugd beleid zoals we het in eerste instantie hebben ingezet niet winstgevend worden. Het is ook echter niet alleen maar ons doel om te bezuinigen. Het preventief jeugd beleid heeft zoals eerder aangegeven ook een maatschappelijke impact. We kunnen richting de toekomst, door te draaien aan een aantal knoppen, de kosten alsnog omlaag brengen en toch onze maatschappelijke doelen nastreven. Hierover volgt meer in het hoofdstuk conclusies en aanbevelingen.

Conclusies hoofdstuk 2

- Het gebruik jeugdzorg ligt in Zuid-Limburg beduidend hoger dan het landelijke gemiddelde. Valkenburg is grilliger vanwege de kleine omvang. Het zal pittig zijn om tegen de Zuid-Limburgse trend in te gaan en in 2025 uit te komen op het landelijke gemiddelde.
- Het financieel positieve resultaat van 2022 ligt vooral aan het invoeren van het woonplaatsbeginsel.
- In 2022 is er voor het eerst in jaren een daling in aantallen en kosten, ook als je het effect van het woonplaatsbeginsel eruit haalt.
- Er is al effect (in aantallen en opbrengst) te zien van de inzet van preventief jeugd beleid op de hulpsoort begeleiding.
- Er is pas gestart eind 2021 en er is nog steeds sprake van een aanlooperperiode, zeker in 2021 en de eerste helft van 2022 toen er ook nog coronarestricties golden. De startfase heeft daarom veel langer geduurd. De opbrengsten laten een stijgende lijn zien en we verwachten in 2023 meer te behalen.
- De belangrijkste besparing door de inzet van de gezinscoach is te vinden bij de begeleiding van kind en gezin. Hiervoor is een inzet van ca. € 125.000,-- voorkomen in 2022.
- Van de top 8 hulpvragen zijn er 5 die buiten het domein jeugdzorg vallen.
- De problemen in gezinnen zijn vaak meervoudig en liggen vooral ook in andere domeinen. Er is een causaal verband. Jeugd vragen zijn vaak symptomen van de oorspronkelijke problematiek. Meerdere studies geven dit ook aan. We zouden dit verder moeten onderzoeken.
- De oorspronkelijke begroting was berust op te gunstige aannames en moet bijgesteld worden.

De ASD
vond deze
belangrijk

3. Andere opbrengsten preventief jeugdbeleid

De opbrengsten kunnen grofweg in twee categorieën verdeeld worden. Enerzijds hebben we de opbrengst in besparing in harde euro's, oftewel hoeveel geld heeft deze maatregel ons bespaard. Anderzijds is er sprake van kwalitatieve maatschappelijke opbrengst, hiermee bedoelen we opbrengst die je niet direct kan vertalen naar harde euro's, maar wat wel duurzaam waardevol is voor de maatschappij.

Kwalitatieve maatschappelijke opbrengst door gezins- en jongerencoaches.

We hebben deze opbrengst aan de hand van enkele kopjes proberen te omschrijven. Allereerst voor de gezins- en jongerencoaching. Hun werk bestaat voor een belangrijk deel uit collectief aanbod, het grootste deel van hun werk helpen ze gezinnen met individuele vragen die verder gaan dan alleen jeugd. Dit kunnen preventieve vragen zijn of meervoudige vragen. We eindigen met het delen van een casus.

a. Collectief aanbod

De coaches hebben een aantal collectieve bijeenkomsten voor jongeren en hun ouders- en of verzorgers georganiseerd. Zoals:

- Zomerkermis in samenwerking met bureau Negen en bibliotheek Valkenburg.
- Hoe kom ik de zomer door (3 bijeenkomsten op de opvanglocaties voor Oekraïne).
- Twee presentaties in het kader van de week van de opvoeding, in samenwerking met het jongerenwerk.
- Meidenvenijn samen met jongerenwerk bij Stella Maris College
- Informatieavond 18-/ 18+

Doel van de eerste drie bijeenkomsten was bekendheid geven aan de functie van de gezinscoaches in Valkenburg en op deze manier in contact komen met inwoners.

De bijeenkomsten Meidenvenijn waren gericht op het versterken van groepscohesie en de sociale veiligheid vergroten. Opbrengst hiervan is dat het onderwijs zicht heeft gekregen op het aanbod van de gezinscoaches en jongerenwerk en deze ook een zichtbare plek binnen de school hebben gekregen.

De informatieavond 18-/18+ was een drukbezochte online bijeenkomst. Deelnemers zijn geïnformeerd over alle regelzaken die komen kijken bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Deze bijeenkomst draagt bij aan preventief werken, kennisoverdracht en vergroten eigen regie.

De gezinscoaches hebben zich in de startfase voorgesteld op alle scholen in Valkenburg aan de Geul en hier contacten gelegd. Scholen weten de gezinscoaches beter en vaker te vinden. Zowel voor individuele vragen als collectieve (andere dan jeugd-) vragen. De gezinscoaches hebben in samenwerking met het jongerenwerk een menukaart ontwikkeld van collectief en preventief aanbod op scholen. Op één basisschool wordt hier steeds meer gebruik van gemaakt.

De gezinscoaches zijn gestart in coronatijd, waardoor scholen ook niet altijd toegankelijk waren voor externen. Hierdoor kost het de coaches meer tijd om zichtbaar te worden voor en binnen deze scholen. Zij hopen in 2023 met meer scholen een intensievere werkrelatie op te bouwen, onder andere door structureel aan te sluiten bij de knooppunten op school.

b. Bredere kijk en hulp dan alleen jeugd

De gezinscoaches starten met een brede hulpvraagverduidelijking en kijken naar de vraag achter de vraag. Zoals reeds aangegeven pakken zij het gehele gezinssysteem mee in de ondersteuning die zij bieden. Ook hebben zij intensief de samenwerking opgezocht met partners in het sociaal team. Om daar waar nodig snel te kunnen schakelen en samenwerkingspartners te betrekken.

Er worden vragen opgepakt rondom schulden, relaties, financiën, formulieren/brieven, juridische vragen, vragen over werk, huisvesting enzovoort. Het merendeel heeft altijd meer dan één vraag en soms zijn er ook multi-problem gezinnen die we ondersteunen. Daarnaast werken ze ook veel samen met scholen.

Individuele vragen die gelinkt kunnen worden aan onderwijs zijn: schooluitval en terugleiden naar school, communicatie tussen school en opvoeders, huiswerkbegeleiding en bevorderen taalontwikkeling. De gezinscoaches hebben daar waar mogelijk ook vrijwilligers ingezet in de thuissituatie die met de taalontwikkeling en huiswerkbegeleiding aan de slag zijn gegaan. Hierdoor hoefde er geen maatwerkvoorziening ingezet te worden en is schooluitval voorkomen. Daarnaast hebben de gezinscoaches begeleid naar speciaal onderwijs daar waar dit nodig was.

c. Preventieve vragen

De gezinscoaches zijn op diverse gebieden preventief bezig geweest. Zo hebben zij in vroegtijdig stadium opvoedondersteuning geboden, waarna opvoeders zelf verder konden en meer draagkracht hebben ontwikkeld.

De gezinscoaches zijn ook in casussen betrokken geweest waar op diverse leefgebieden hulpvragen waren. De gezinscoaches kijken hierin niet louter naar de gevolgen, maar proberen de oorzaak aan te pakken in samenwerking met netwerkpartners. Denk bijvoorbeeld aan het verbeteren van de financiële situatie, huisvestingsvragen enzovoort.

De informatiebijeenkomsten en het collectief aanbod van de gezinscoaches hebben ook bijgedragen aan preventie.

d. Casus

Door het omschrijven van een casus hieronder, willen we u meenemen in de dagelijkse werkelijkheid waar gezins- en jongerencoaches mee te maken hebben. We hopen dat dit bijdraagt aan het krijgen van een gevoel wat dit werk inhoudt.

Via het maatschappelijk werk is een vraag binnen gekomen bij de gezinscoaches voor opvoedondersteuning. Het gezin betreft een alleenstaande moeder met twee dochters van 12 en 1 jaar oud. Vaders zijn niet in beeld. Tijdens de kennismaking bleek dat er niet alleen opvoedvragen zijn maar er op meerdere gebieden hulpvragen zijn. Er zijn problemen met de werkgever, lichamelijke- en geestelijke gezondheid, vervoersproblemen en de financiële situatie is er lastig. Hierdoor was er weinig draagkracht voor moeder om zich op de opvoeding van de kinderen te richten. De gezinscoaches zijn aan de slag gegaan met de financiële situatie, zij kijken samen met moeder van welke regelingen zij gebruik kan en schrijven fondsen aan. Daarnaast ondersteunen ze haar in de gesprekken met het UWV, deze gesprekken worden voorbereid. Ook heeft de gezinscoach de verbinding gelegd met de school van dochter. Daar blijkt dat er sprake is van spijbelgedrag en zorgwekkende signalen. De gezinscoach fungeert als spin in het web. Ook hebben zij het sociale netwerk betrokken en zijn zij bezig dit te verstevigen.

De gezinscoaches hebben er bewust voor gekozen om met z'n tweeën aan de slag te gaan. Op deze manier heeft een gezinscoach zich volledig kunnen richten op dochter.

Maatschappelijke opbrengsten zijn:

- Zowel moeder als dochter voelen zich gehoord en gezien
- Financiële situatie wordt aangepakt
- Sociaal netwerk wordt uitgebreid en verstevigd
- Overzicht gecreëerd in de chaos
- Kaders aanbrengen
- Contacten met school gelegd, waardoor er ook communicatie is ontstaan over het spijbelen en de reden waarom.

Door met al deze punten aan de slag te gaan, is de draagkracht van moeder vergroot en is het gezinssysteem versterkt. Moeder kan meer op eigen kracht haar dochter ondersteunen waar dit nodig is. Daarnaast weet moeder dat ze kan terugvallen op de gezinscoaches daar waar dit nodig.

Kwalitatieve maatschappelijke opbrengst door jeugd- en jongerenwerkers.

We vertellen hier wat de jeugd- en jongerenwerkers zoal hebben gedaan en wat dat opgebracht heeft. Te beginnen met het collectief algemeen aanbod, vervolgens hun aanbod op de basisscholen en het VO en tot slot hun werkzaamheden (semi-) individueel gericht en als straatcoach.

a. Algemeen collectief aanbod

De jongerenwerkers hebben in 2022 op verschillende manieren collectief aanbod gerealiseerd. Een van deze manieren was via scholen. Dit wordt besproken in het volgende kopje.

Hieronder een opsomming van de overige activiteiten;

- De nationale buitenspeeldag. De jongerenwerkers hebben met ouders kunnen netwerken en informatie kunnen geven over bijvoorbeeld het opzetten van de twee jeugdcentra. Ouders gaven aan dat zij en hun kinderen écht behoefte hadden aan activiteiten zoals deze.
- De jongerenwerkers zijn tijdens de zomerperiode gestart met twee jeugdcentra in Cascade, Vilt en in de Polfermolen. De opkomst van de activiteiten was laag. In het vierde kwartaal hebben de jongerenwerkers met de beleidsmedewerker de pilot jeugdcentra geëvalueerd. De conclusie hieruit is dat er voor jeugdigen van 8 t/m 13 jaar (bovenbouw basisschool) alleen nog incidenteel activiteiten worden georganiseerd. Bijvoorbeeld rondom feestdagen/vakantie of uit behoefte van de doelgroep. Hierbij blijft er samenwerking met Negen.
- In het vierde kwartaal is de oproep in de gemeente uit gezet voor jeugdigen om zich aan te melden voor een klankbordgroep (13 tot 23 jaar). In 2023 zal dit omgezet worden naar het online bereiken van de jongeren, omdat de vorm van bij elkaar komen voor overleg niet past bij de doelgroep.
- In het derde kwartaal hebben de jongerenwerkers voor de nationale SDG Action Day een leuk programma georganiseerd. De jongerenwerkers hebben tijdens deze dag een gedeelte van het programma voor jeugd georganiseerd. Hiermee hebben zij hun formele netwerk kunnen verbreden en zijn er enkele afspraken uitgekomen.
- Rondom Halloween hebben de jongerenwerkers contact gezocht met een buurtinitiatief die een Halloweenocht organiseerde. Zodoende hebben de jongerenwerkers hier een rol in gespeeld.
- Tijdens het WK hebben de jongerenwerkers in samenwerking met SV Sibbe met jeugd en jongeren naar de wedstrijden van Oranje gekeken in de kantine. Door deze samenwerking zijn er ook concrete afspraken gemaakt om samen te werken bij de seizoen afsluiting in 2023.

Om het netwerk gemeentelijk breed te versterken, hebben de jongerenwerkers de samenwerking opgezocht met combinatie-functionarissen van de gemeente. Samen hebben zij diverse activiteiten georganiseerd gemeente breed. De jongerenwerkers hebben tevens hun netwerk uitgebreid door het contact met verenigingen op te zoeken.

b. Aanbod op onderwijs

Basisscholen:

Direct bij de start van het project hebben de jongerenwerkers contact gelegd met alle basisscholen in de gemeente. In samenwerking met de coaches hebben ze een menukaart gemaakt met daarop activiteiten en diensten die zij kunnen doen voor en in de school. Er is met alle scholen contact geweest, maar vooral OBS Broekhem staat erg open voor deze extra voorziening op hun school. De jongerenwerkers hebben diverse voorlichtingen en themalessen gegeven in de bovenbouw. Dit had dus enerzijds als doel om in contact te komen met de jeugdigen en hun kennis te laten maken met de jongerenwerkers in hun gemeente. Anderzijds was het doel om de jeugdigen kennis te laten maken en ze iets te leren over thema's die niet in het reguliere onderwijs programma aan bod komen. De volgende voorlichtingen hebben plaatsgevonden:

- Middelengebruik – roken & alcohol. Bereik: 31 leerlingen
- Mediawijsheid – nep nieuws, online privacy & betaalde games/apps. Zes lessen met elk een bereik van +/- 44 leerlingen.
- Seksualiteit – relaties. Bereik: 31 leerlingen
- Schoolverlaters training groep 8. Drie lessen met elk een bereik van 38 leerlingen.
- Vuurwerkvoorlichting. Bereik: 43 leerlingen

Een van de opbrengsten van het langsgaan op de scholen in 2022 was dat de jongerenwerkers op twee basisscholen door de groepen 8 werden uitgenodigd om bij hun eind musical te komen kijken. Dit laat zien dat de jongerenwerkers een bekend gezicht zijn voor de jeugdigen en dat het netwerk en het vertrouwen langzaam vorm begint te krijgen.

Voortgezet onderwijs:

Er gaan veel jongeren uit de gemeente Valkenburg a/d Geul naar het Stella Maris college (ongeveer 50% Meerssen, 15% Gulpen, 15% Porta mosana college Maastricht, 10% andere 4 scholen in Maastricht en 10% elders).

Richting het einde van 2022 heeft Stella Maris aangegeven dat zij behoefte hebben aan jongerenwerk in school. Het doel hiervan is voornamelijk in contact komen met de leerlingen, behoeftes/interesses ophalen en leerlingen ondersteunen bij het opzetten en realiseren van ideeën die zij hebben. Met Stella Maris is nu de afspraak gemaakt dat de jongerenwerkers twee dagdelen per week aanwezig zijn op school. De samenwerking bevalt goed en wordt in 2023 gecontinueerd. Hiermee bereiken de jongerenwerkers uit Valkenburg dat zij Stella Maris als vindplek en aanknopingspunt kunnen gebruiken om in contact te komen met de doelgroep 12-18 jaar. Een belangrijke doelgroep die zij in Valkenburg op dit moment niet tot nauwelijks bereiken.

c. (semi) individuele ambulante hulp en straatcoaching

De jongerenwerkers hebben gedurende 2022 wekelijks ambulant gewerkt in de gemeente. Ambulant werken houdt voor de jongerenwerkers in dat zij vindplaatsgericht in het straatbeeld aanwezig zijn. Dit wil zeggen dat de jongerenwerkers op diverse dagen en tijdstippen door de gemeente heen rijden om met groepen jeugdige of individuen in contact te komen.

Verder hebben de jongerenwerkers ingezet op het kennismaken met zo veel mogelijk jeugdigen, buurtbewoners & partners binnen de gemeente. Het doel van de jongerenwerkers was het onder de aandacht brengen dat er jongerenwerkers zijn, wat ze doen en wanneer je ze om hulp kan vragen.

Een van de voordelen van ambulant werken is dat je vaak jongeren ontmoet die niet aangesloten zijn bij bijvoorbeeld het verenigingsleven. Daarnaast leer je de jongeren kennen in hun vrije tijdsomgeving.

Periodiek zijn de jongerenwerkers aangesloten bij het JOS-overleg (jongeren op straat) van de gemeente. Tijdens dit overleg werden meldingen en signalen besproken die bij de BOA's of politie waren binnen gekomen. Het grootste deel van de meldingen had geen aanknopingspunten met het jongerenwerker. Voordelen van het JOS-overleg zijn dat lijntjes tussen partners kort blijven. We weten elkaar te vinden bij signalen of meldingen en kunnen hierdoor snel schakelen en flexibel zijn.

Het algemene beeld van 2022 is dat het zeer rustig is geweest in het straatbeeld wat betreft jeugd. Dit hebben de jongerenwerkers ook besproken met de BOA's en politie en beide herkennen dit beeld.

Individuele vragen vanuit jeugdige worden veelal opgepakt in samenwerking met de gezinscoaches.

Conclusies hoofdstuk 3

- De problematiek in de gezinnen zijn zeer divers en complex. Niet alle problemen zijn daarom binnen deze aanpak op te lossen, maar worden wel binnen deze aanpak helder en kunnen worden gesignaleerd. We lossen het probleem niet op, maar wel dat de gevolgen van het probleem minder zijn/ uit de hand lopen.
- Kracht van het preventief werken is de brede kijk: micro (persoon en netwerk), meso (verenigingen, scholen, buurt/dorp) en macro niveau (maatschappelijke oorzaken).
- Door preventief werken, voorkom je dat kleine problemen complex worden waardoor er specialistische hulp ingezet moet worden.
- Voordeel van preventief werken is dat het 'niet geïndiceerd worden' voor kinderen en gezinnen positief kan zijn. Ze hebben dan geen label en staan niet in de systemen van de gemeente en zorgaanbieders.
- Samenwerking met Kindcentrum Broekhem is verstevigd en er ontstaat een mooie samenwerking. Dit heeft tijd nodig gehad. Bewust zijn dat dit ook tijd kost en vraagt van een onderwijsinstelling die zelf voor allerlei uitdagingen staat om de gezinscoaches/jongerenwerkers te leren kennen en de meerwaarde ervan te ervaren. Zo gaan de coaches nu ook starten met het mee vormgeven van het kindcentrum door ouderbetrokkenheid te vergroten.
- Gezinscoaches kijken naar de vraag achter de vraag en vergroten de draagkracht in het hele systeem. Ze kijken gezinsbreed en niet sec naar het kind, ze kijken in de gehele leefomgeving van het gezin.
- Samenwerking met sociaal team is een meerwaarde en vindplaats.
- Het cursus aanbod is ondanks voldoende PR niet druk bezocht. Dus andere aanpak, bv collectieve vindplaatsgerichte aanpak waarbij we aansluiten op die plekken waar de opvoeders komen, zoals school of andere vindplekken.
- Het straatbeeld binnen de gemeente Valkenburg is erg rustig, dit signaal wordt bevestigd door handhaving en politie. Deze trend is te zien in heel Nederland. Daarom meer zoeken naar andere vindplekken (scholen buiten de gemeente en social media).
- De jongerenwerkers zitten nog in de kennismakingsfase. Daarom wordt er nog vol ingezet op een continu proces met diverse sleutelfiguren en partners om te komen tot een vertrouwensband en een ontwikkeling van, door en met de jongeren.
- Het ontbreken van een vast jongeren centrum maakt ook dat ze moeilijk een vast aanspreekpunt kunnen zijn voor jeugd op een vast plek.

De ASD
vond deze
belangrijk

4. Conclusies

Conclusies

De conclusies zijn per hoofdstuk omschreven en in blauwe kaders zichtbaar gemaakt. Deze worden hier niet nogmaals herhaald. De algemene conclusie is dat we positief zijn over deze manier van werken en met deze partners. Het is vaak nog zoeken naar een juiste modus operandi en de flexibiliteit van de partners en het vertrouwen in elkaar is dan van onschatbare waarde.

De ASD onderschrijft deze algemene conclusie ook

Inzoomend op de twee hoofddoelen:

1. In 2025 bereiken we een daling in het gebruik van de jeugdzorg tot 23 jaar die overeenkomt met het landelijke gemiddelde.
2. De kosten voor dit preventief jeugdbeleid zullen vanaf 2023 terugverdiend worden waarna het daarna geld gaat opleveren.

Doel 1:

Daarvan kunnen we zeggen dat er vanaf 2021 een daling in het percentage jeugdzorggebruik is waargenomen welke in 2022 is doorgezet en aantoonbaar deels komt door gezins- en jongerencoaching (namelijk de daling in het aantal trajecten begeleiding).

Doel 2:

Daarvan kunnen we zeggen dat we dat doel niet gaan halen omdat we geen financiële baten kunnen toeschrijven aan de kwalitatieve maatschappelijke opbrengst. Daarbij moeten we in de loop van de komende jaren bijsturen op bepaalde onderdelen om het verschil tussen kosten en baten zo klein mogelijk te maken.

De eerste en grootste vraag die er voorligt is of we door willen gaan met deze interventie. We zijn ervan overtuigd dat we goede dingen aan het doen zijn in het voorliggend veld en dat we dat doen met een goede groep mensen. Veel gezinnen en kinderen hebben baat bij de hulp die geboden wordt en de informatie, cohesie en versterking die plaatsvindt bij de collectieve aanpak. de voorgestelde financiële winst blijft echter uit. We hebben in hoofdstuk 2 uitgelegd hoe dit zit.

De inzet is dan ook om door te gaan met dit preventief jeugdbeleid in het voorliggend veld, maar wel kritisch te gaan kijken naar waar het punt ligt van maximaal rendement oftewel 'hebben we daadwerkelijk zoveel gezins- en jongerencoaching en zoveel jeugd- en jongerenwerk nodig om onze doelen te bereiken?'. Voor een antwoord op die vraag is het nu te vroeg. We hebben nog geen vol jaar zonder beperkingen gedraaid. Bij meer inzet zal er meer opbrengst zijn, maar op een moment is de rek eruit en zijn er geen gezinnen meer om te helpen en worden alle vragen al beantwoord. Waar ligt dat punt van maximaal rendement? Dat is iets dat we graag willen uitzoeken. Wanneer het aantal benodigde gezins- en jongerencoaches en jeugd- en jongerenwerkers lager blijkt te liggen dan wij bij aanvang van dit beleid hebben beredeneerd dalen uiteraard ook de kosten.

Ook kun je een afweging maken over de verdeling van de in te zetten uren. Hoeveel uren zetten we in op collectief aanbod en hoeveel op individueel aanbod aan jongeren en gezinnen. Dit is nu ongeveer gelijk. Een andere verdeling kan een andere opbrengst opleveren.

Met deze informatie welke we nog zeker gedurende 2023 en 2024 willen ophalen, kunnen we dit preventieve jeugdbeleid optimaliseren. Daarom willen we voor nu continueren.

Continueren is ook het advies van de ASD

Daarnaast hebben we samen met de gezinscoaches en de jeugd- en jongerenwerkers een aantal aandachtspunten en verbeterpunten richting de toekomst geformuleerd. Deze hebben we geprobeerd te categoriseren.

Gezinscoaches

1. Het versterken van het vindplaatsgericht werken waarbij de coaches een herkenbaar en toegankelijk gezicht zijn voor opvoeders en partners zodat deze weten ze te vinden zijn. bv.
 - a. Coaches gaan meedoen in de knooppunten waardoor ze doorlopend van kinderopvang tot en met school meegaan in alle fases beschikbaar bent als dat nodig is. Oftewel kort bij het vuur zitten en snel ingezet kunnen worden.
 - b. Samenwerking met sociaal team jeugd en wmo en ook met de Praktijkondersteuner Huisarts, maatschappelijk werk en jeugdarts van de JGZ intensiveren waarbij we goede afspraken maken over doorverwijzen.
2. Gezinscoaches hebben tot nu toe ook alle vragen die er binnenkwamen (mits echt te complex) opgepakt. Alert blijven op hoe functie van gezinscoaches past binnen de zorgontwikkelingen.

Jongerenwerker

1. De jongerenwerkers moeten meer in gaan zetten op vindplaatsgericht werken, ook al is dit over de gemeentegrenzen heen, bv de middelbare school in Meerssen.
2. Er moet ingezet worden op een doorgaande lijn. Hiermee wordt bedoeld dat de jongerenwerkers in zicht komen van de jeugdigen op jonge leeftijd en in beeld blijven als ze ouder worden.

Algemeen

1. Uitbreiden collectief aanpak met aandacht voor 'het leren van elkaar' (ouders onder elkaar) en in een vroegtijdig stadium contact leggen (tussen ouders onderling en met de coaches). Via deze 'community' ouders sterker maken nog voordat er problemen ontstaan.
2. Verbeterslag maken in de integrale aanpak tussen de domeinen. Zodat hulpvragen overal vroeg worden opgepakt met het gevolg dat er geen verdere problemen ontstaan.
3. Structurele aandacht voor PR. Onderzoeken hoe de gezinscoaches en het jongerenwerk beter vindbaar kunnen zijn ; denk aan online informatie, samenwerking CJG, Mazjerang (buurtblad), nieuwsbrief scholen. Hierin specifiek aandacht hebben voor alle kernen en wat daar leeft en de soort doelgroep die je wil bereiken.
4. Signaleren hiaten in aanbod en onderzoeken wat zij hier zelf als gezinscoaches en jongerenwerk in kunnen opzetten. Bijvoorbeeld: armoede in gezinnen omzetten in aanbod speelgoedbank en speelgoedbeurs in samenwerking met partners.
5. Er is tijd nodig om echt voet aan de grond te krijgen en vervolgens de positie te verankeren en daarmee de impact te vergroten. Doorgaan betekent ook meer zicht krijgen op het rendementpunt van deze inzet.